

Geheimhouding op de passages waarin in oordelende zin gesproken is over de directie Batavialand (commissiebesluit 14 april 2021)
De geheimhouding blijft totdat deze door de commissie wordt opgeheven.

Registratienummer:

2774629

Concept-Verlag van het besloten deel van de beeldvormende sessie Economie, Mobiliteit en Samenleving van 7 april 2021 (15.35 - 18.00 uur)

Aanwezig:

JA21: de heer G.J.C. Ransijn

VVD: de heer J.J. de Haan

GroenLinks: de heer H. Ismaili Alaoui (tot 16.20 uur)

CDA: mevrouw C.J. Schotman

PvdA: de heer W. de Jager

ChristenUnie: de heer Z.J.B. Heng

50PLUS: de heer M.G.J.H. van Rooij

D66: mevrouw N.A.M. Visser

PvdD: mevrouw S. Kers

SGP: de heer J.N. Simonse

DENK: de heer M.A. Khedoe

Voorzitter: de heer Smetsers

Commissiegriffier: mevrouw De Ridder

College van GS: de heer Rijsberman

Verder aanwezig: de heer van Mil (toezichthouder), de heer [REDACTED] (ambtelijke organisatie), mevrouw [REDACTED] (ambtelijk organisatie), mevrouw [REDACTED] (ambtelijke organisatie) en mevrouw A. Kost (griffier).

2. Batavialand - Beeldvormend

Toelichting op de agenda

GS wil met de commissie kunnen praten over bedrijfsgevoelige informatie. Dat kan vanwege de aard van de informatie niet in het openbaar. De seniorenconvent is 17 februari jl. akkoord gegaan met een fysieke vergadering (met woordvoerders conform het wegingskader), omdat in beslotenheid digitaal vergaderen wettelijk nu niet mogelijk is. De rapporten liggen in de kluis en zijn, op afspraak, in te zien bij de Griffie. Deze worden niet tijdens de vergadering beschikbaar gesteld. Tijdens het besloten deel zullen de toezichthouder en het adviesbureau een presentatie geven.

Alleen de aangewezen personen zijn aanwezig, de livestream is verbroken en de deuren zijn gesloten. Voordat het besluit wordt genomen om dit agendapunt in beslotenheid te behandelen ontstaat een discussie waarom op beide documenten volledige geheimhouding is opgelegd.

Commissie: Er ontstaat een discussie over waarom op beide documenten in zijn volledigheid geheimhouding is opgelegd (PvdA, GroenLinks, SGP, JA21, 50PLUS).

PvdA

Waarom is geheimhouding op beide documenten in zijn volledigheid opgelegd?

GroenLinks

Deels de vragen van PvdA.

Procesmatige vraag: ook vanuit onze politieke partij willen we vragen stellen in het openbare deel. We zijn strafbaar als we vragen stellen die betrekking hebben over het vertrouwelijke deel, mag ik er dan van op aan dat het college ook aangeeft zelf niet te kunnen antwoorden indien er sprake is van geheime informatie?

Voorzitter: u dient in uw vragen hier zelf ook geen rekening mee te houden.

SGP:

Van het rapport van de toezichthouder begrijp ik de geheimhouding, de bedrijfsgevoeligheid, van het andere rapport minder. Als er straks een verhaal naar buiten komt en we in de volle publiciteit een nieuwe route voor het archiefgedeelte hebben vastgesteld, is dit eigenlijk wel een politiek moment aan het worden, omdat we kijken hoe e.e.a. in de loop van de tijd is gegaan: waar is het misgegaan. Ook die politieke component dient in de openbaarheid te kunnen worden teruggekoppeld. We kunnen het niet houden zoals het is. Na deze bespreking moeten we een moment van bezinning hebben en dient er ruimte te zijn om in de openbaarheid te treden.

Voorzitter: We moeten ons i.i.g. houden aan de reeds bekrachtigde geheimhouding.

JA21

Het voorstel voor geheimhouding was niet zo elegant, het was meteen een geheimhouding op alles. Doen een beroep op de gedeputeerde om een schifting aan te brengen, te gemakkelijk om op alles geheimhouding te leggen. Zo kun je er nauwelijks over praten, was ook niet nodig.

50PLUS

Al in de beginfase tijdens de geheimhouding de vraag gesteld of alles geheim dient te worden, wij zijn de enige die de geheimhouding kunnen opheffen. Met een voorstel van de staten, dan wel een voorstel vanuit GS. Kan alleen in de eerstvolgende PS.

Met de informatie die wij hebben in de geheime stukken, konden wij niet volgen waarom alles geheim zou moeten. Hoe gaan we in de openbaarheid lessen leren voor de toekomst?

Gedeputeerde: De strekking van het rapport van de toezichthouder is naar oordeel van GS van dien aard dat, indien het bekend wordt dat het niet goed gaat met Batavialand, dit schadelijk is voor de relatie met haar partners en andere financiers. Als de financiële situatie bekend is, ligt het in de rede dat anderen geen zaken meer willen doen met Batavialand. Gaat niet zozeer om individuele passages, maar om de strekking van het rapport. Het rapport van Berenschot gaat uit van dit rapport en heeft een vergelijkbare strekking en kan op eenzelfde manier schadelijk zijn. Niet aan de provincie vonden wij, maar aan Batavialand. Als u vindt dat een discussie in de openbaarheid gevoerd zou moeten worden, dan is dat aan u. Als u vindt dat (delen van) het rapport publiceerbaar zijn, dan is dat uw politieke oordeel. Ik kan me ook voorstellen dat publicatie van deze rapporten afhangt van het besluit dat u in het najaar neemt, t.a.v. al dan niet investeren in Batavialand. Als u dan besluit te investeren is het niet schadelijk voor Batavialand. Als u straks niet investeert is het wel schadelijk wat GS betreft.

Voorzitter: We moeten ons nu in ieder geval houden aan de reeds bekrachtigde geheimhouding door de Staten afgelopen 31 maart.

Commissie: Brede wens vanuit de commissie om tot heroverwegen van de gehele geheimhouding op de rapporten.

VVD

U geeft aan dat de verhouding tussen de financiers en Batavialand de reden is voor geheimhouding en de schadelijkheid. Dit terwijl in de rapporten positieve geluiden zijn te lezen over de bezoekersaantallen. Als financier moet je toch weten wat er speelt? Is er dan sprake van een onjuiste voorstelling van zaken door Batavialand?

CDA

U geeft aan dat het belangrijk is de geheimhouding tot aan het investeringsbesluit overeind te houden, kunt u concreter maken wat er mogelijk zou kunnen gebeuren als er toch eerder stukken openbaar worden?

SGP

Wel of niet besloten: kan niet anders, omdat we anders niet over de geheime stukken kunnen spreken. In een eerstvolgende vergadering van de staten zou ik iets nieuws willen afspreken over de geheimhouding, zodat we dan kunnen reflecteren op wat er achter ons ligt, dat moet ook besproken

worden. Er is inmiddels voldoende goed nieuws om dit aan te kunnen durven. Het terugblikken moet publiekelijk. De bezoekersaantallen en subsidiestromen zijn toch al algemeen bekend.

JA21

Sluit aan op SGP, mijn vraag was waarom zijn alle stukken geheel geheim? Uw antwoord was: het gaat niet goed met Batavialand. En mogen partijen die zouden willen investeren niet weten. Dat zou betekenen dat deze partijen en de overheid niet in openbaarheid kunnen laten zien waaraan zij hun geld besteden. Publiek moet dat toch kunnen weten? Geen sluitend argument. Wil mijn collega's oproepen tot heroverwegen van deze geheimhouding.

GroenLinks

Kan vaststellen dat onze fractie ook worstelt met de geheimhouding. De argumentatie van het college versus de publieke opinie zoals verwoord van de SGP en JA21. Vooralsnog houd ik vast aan de geheimhouding, maar als het tijd wordt voor bezinning zoals verwoord door de SGP dient het gesprek in de openbaarheid plaats te vinden.

PvdA

Blijft een worsteling, net als vorige week kies ik voor het voordeel van de twijfel. Wat mij meer comfort biedt is dat de gedeputeerde aangeeft dat we bij de besluitvorming in het najaar de documenten openbaar kunnen maken. Dan kunnen we de oplossingsrichting met openbaar gemaakte documenten goed uitleggen.

50PLUS

Voorstel dat in het najaar moet gaan komen, goed dat GS aangeeft dat het dan openbaar kan worden gemaakt. Maar waarom nu al niet? We kunnen ons laten bijstaan door de experts in deze thematiek die we straks ook gaan tegenkomen bij de besluitvorming ik breng in herinnering Eden Holland, dat was ook geheim, en heeft ons veel geld gekost. Alleen de verwijzing naar de WOB is niet voldoende. In de vorige bespreking onvoldoende inhoudelijk besproken.

JA21

Interruptie op de heer De Jager: u heeft het over najaar. Maar in juni gaan we al voor 3 ton een verkenner opdracht verstrekken.

PvdA

Worsteling blijft, maar kies voor voordeel van de twijfel, denk dat we ook maar moeten kijken o.g.v. de inhoudelijke gesprekken die we nog gaan hebben hoe we hiermee verder gaan. Zou niet willen dat onze besluiten in de toekomst voor de buitenwereld uit de lucht komen vallen.

JA21

Welk besluit zou uit de lucht komen vallen?

PvdA

Besluitvorming in het najaar, daar koppelde ik de suggestie aan dat het dan van belang is dat we oorzaak en gevolg dan duidelijk kunnen maken.

PvdD

Herken de worsteling, voor maximale transparantie waar mogelijk, voor nu het voordeel van de twijfel, scherp blijven dat -zodra het kan- we openbaar gaan.

DENK

Eens met VVD en JA21: publicatie zorgt voor schade voor Batavialand, investeerders gaan erin mee, gaan ze mee in een zinkend schip?

Gedeputeerde: GS kan faciliteren voor het doen van een voorstel tot het gedeeltelijk opheffen van de geheimhouding. GS denkt dat het schadelijk zou kunnen zijn voor Batavialand. Twee

financiers (provincie & Rijk) geven exploitatie financiering. Beide kennen het rapport (Rijk en provincie). Batavialand is bezig met het verwerven van financiers voor projecten zoals 'Batavia op het land'. Projectfinanciering, bijv. voor "Batavia op het Land" loopt potentieel gevaar bij openbaarmaking. Batavialand is structureel ondergefinancierd. De structurele bezuinigingsopdracht heeft ertoe geleid dat men o.g.v. eenmalige subsidie structurele kosten is gaan dekken. Als we nu niet door ontwikkelen, is alsnog een extra financiering nodig. Als dit soort informatie bekend wordt loopt projectfinanciering gevaar.

Voorzitter:

Heeft de gedeputeerde horen zeggen dat GS wel een voorstel wil maken voor het openbaarmaking van een deel van de rapporten, of de staten doen dat zelf.

SGP

Waar we nu zijn, is het gevolg van het pad dat GS heeft gekozen. Gedeputeerde is voldoende politicus om zich te realiseren dat hij verantwoordelijk is voor de situatie waarin we zijn beland, hij kiest er nu voor om PS maanden monddood te maken, het kan niet anders dat hij ook heeft nagedacht over andere methodieken om tot een gewenst ander openbaar debat en verhaal te komen.

JA21

Verbaasd, alsof partijen die zouden willen financieren zich niet in de uitgangspunten van Batavialand verdiepen. Zo naïef zijn die toch niet.

CDA

In aansluiting op vraag JA21. U verwijst naar project-financiers, is het niet vreemd om met deze mensen een niet transparant partnerschap met deze partijen aan te gaan?

50PLUS

Verbaasd dat de gedeputeerde ineens wel openbaar wil, dan wel gedeeltelijk, waar praat hij nu over? Sluit me aan bij het CDA: als we transparant en open zijn en aangeven dat we samen op zoek gaan naar een oplossing zou dit een positief aspect moeten zijn voor Batavialand.

GroenLinks

Krijg de indruk dat de geheimhouding belegd is om een rooskleurig beeld naar buiten te brengen. Wil daar als PS niet aan meewerken. Als er zaken zijn die schadelijk zijn voor investeerders moet dat openbaar zijn. Wij zouden toch als provincie ook niet in deze positie gebracht willen worden.

VVD

Inhoud en proces lopen hier door elkaar.

Gedeputeerde

T.a.v. 50PLUS gehele of gedeeltelijke openbaarmaking, wij faciliteren uw besluit welke delen u wel of niet geheim zou willen verklaren. Wij faciliteren uw wens.

Eens met hoe mevrouw Schotman het verwoordde: zodra we besluiten positief te willen doorontwikkelen is het een goed moment ook de cijfers openbaar te maken. Niet nu, maar najaar. Tot dat moment ben ik het niet eens met GroenLinks: we proberen niet actief een rooskleurig beeld te schetsen, maar willen geen negatief beeld schetsen op een moment dat Batavialand daar niets aan kan doen.

Voorzitter: stelt voor een rondje te doen om te kijken welk type toezegging aan de gedeputeerde te vragen inzake het voorstel tot gedeeltelijk opheffen geheimhouding.

VVD gedeeltelijk

D66 gedeeltelijk

CDA: verkeerd geciteerd door gedeputeerde, wilde juist nu openbaar maken. →nog geen mening, want ik heb nog niet het gehele verhaal.

SGP: gedeeltelijk, maar zo geheel mogelijk

CU: gedeeltelijk

JA21: gedeeltelijk, maar zo geheel mogelijk

GL: wil nog een opmerking maken n.a.v. de opmerking van de gedeputeerde dat we geen negatief beeld naar buiten te brengen, maar nu verbloemen we wel een deel van de werkelijkheid, de meerwaarde van de geheimhouding blijft mij onduidelijk. -> Nog geen mening (Hierna heeft de heer Ismaili Alaoui de zaal verlaten (16.20) en kan daardoor niet terugkeren).

PvdA: gedeeltelijk, zo geheel mogelijk

50plus: geheel, maar wil graag nog een rondje na de vergadering

PvdD: graag na afloop van de vergadering

Denk: nog geen mening

Voorzitter: Het merendeel van de aanwezige fracties (7 v/d 11) wil in ieder geval gedeeltelijke/zo veel mogelijk opheffen van de geheimhouding. Vier fracties (CDA, PvdD, GroenLinks en DENK) willen er later op terugkomen. Op de vraag om dit agendapunt in beslotenheid te behandelen stemmen alle fracties in.

Presentatie van de heer van Mil, toezichthouder Batavialand (*presentatie is aan het eind van het verslag te vinden*)

Denk

Presentatie geeft mij het beeld: boekhouding was niet helemaal op orde?

PvdD: teruglopende bezoekersaantallen en dele van bezoekersaantallen als reden voor inkomstekorten. Zijn er los van corona nog andere redenen waarom bezoekers Batavialand links hebben laten liggen?

50PLUS

We hebben in 2016 2,7 mln subsidie verleend, de opdracht is niet volledig nagekomen. Waarom is geen tussentijdse evaluatie geweest zodat deze problemen eerder boven water kwamen, hoe verhoudt het niet nakomen van de subsidieovereenkomst zich tot de voorwaarden van de overeenkomst (gaan we terugvorderen)? Waarom zijn de staten niet geïnformeerd over de structurele tekorten in de exploitatie? Waarom is provincie akkoord gegaan met te gunstige sponsoringcijfers? (die in het verleden door GS en PS zijn goedgekeurd, neem ik aan).

PvdA

Incidentele ontwikkelingssubsidie is kennelijk gebruikt voor structurele exploitatietekorten. Was daar mandaat voor? Waarom zijn we daar niet over geïnformeerd tussentijds? Lijkt nu alsof we het op zijn beloop hebben gelaten.

In de bedrijfsvoering/overhead: is daar nog te snijden omdat de taken niet rendabel gemaakt kunnen worden?

Hoe ziet inkomsten verhogen eruit? Oppassen dat we niet weer hele hooggespannen verwachtingen over bezoekersaantallen neerleggen.

JA21

Bij fusies raken organisaties vaak naar binnen gekeerd. Als we meer holistisch kijken: Ontwikkelingssubsidie grotendeels in de exploitatie gestopt, die exploitatie bestaat kennelijk uit de fusieorganisatie/huisvesting die te duur is o.g.v. de begroting, veel overhead. Mijn beeld is: te veel overhead te weinig inhoudelijke vakmensen. Vervolgens komt die organisatie creatief tekort. Vervolgens komt deze organisatie met een marketingplan van 14 mln euro. Hier gaat toch iets mis? Daarnaast sluit ik me aan bij de vragen of we dit niet eerder hadden moeten weten. Er is een gebrek aan focus. Is steeds die opdrachten erbij (scheep archeologisch depot) wel verstandig? Veel inhuur. Duur en geen borging van kennis. [REDACTED]

[REDACTED] ?

CU

Gaat financieel niet goed met Batavialand. In verlengde van vragen PvdA: welke acties zijn er nodig om dit schip recht te trekken, en welke daarvan dit jaar? Waken voor overambitieuze plannen.

SGP

Hoe lang nu al niet in gesprek met Batavialand. Veel mooie verhalen. Laatste keer dachten we: met dit verhaal kunnen we de toekomst in. Maar deze organisatie, naar nu blijkt, was niet in control. En dat heeft deze provincie niet in de gaten gehad. Destijds twee moties aangenomen. Motie 1 ging erover een toezichthouder in te steken die ons jaarlijks zou informeren. We hadden veel eerder geïnformeerd moeten worden.

Twee jaar geleden zei de directeur al; u heeft ons laten zwemmen terwijl we dat niet konden. Was u, toezichthouder wel in gesprek met de gedeputeerde?

Wij voelen ons tekort gedaan. In het rapport staan harde woorden: 'onrealistisch besluit, wensdenken'. Terugkijkend naar die vergadering, waarin we geld fourneerden, voelen wij ons niet serieus genomen. Toen waren de woorden heel anders.

Tweede rapport: ging over expertise in de RvT. Is daaraan voldaan?

CDA

Geschokt, zo vaak gevraagd om informatie. Is dit een faillissement? Is hier sprake van een failliete boedel? Moet het in beslotenheid omdat anders het kaartenhuis in elkaar stort? Ik sluit me aan bij SGP. Ben erg geschrokken dat we nu pas met dit verhaal worden geconfronteerd, dat had eerder moeten.

D66

Wat kunt u ons zeggen over de bezoekersaantallen? Realistisch plan?

VVD

Geschokt, in nov. hebben wij [REDACTED] uitgenodigd in onze fractie. Op onze kritische vragen kwam toen niet veel antwoord, wel veel visionair woorden. Geschrokken van de woorden in het rapport; over wensdenken en ambities zeker in relatie tot de kanttekeningen over de bedrijfsvoering. Is dit een doorstart van een failliete boedel?

*Beantwoording van de Toezichthouder*Toezichthouder

Waarom niet eerder? Dat is niet aan mij.

Eind 2017 is mijn opdracht begonnen.

Eind 2018 was het eerste moment waarop de administratieve integratie een eerste beeld opleverde. Heb toen wel ambtelijk aangegeven wat mijn eerste beelden waren en aangegeven nog een jaar nodig te hebben.

Eind 2019 heb ik dit eerste beeld gepresenteerd.

Niet mijn rol om [REDACTED], maar om te rapporteren aan Provinciale Staten.

JA21

Was dat niet het moment om te rapporteren [REDACTED] ?

Toezichthouder

Vond niet dat [REDACTED]

50PLUS

Jaartallen, chronologisch.

In 2016 subsidie.

2017 opdracht aan u.

In 2018 eerste beeld.

2019 voor het eerst gerapporteerd.

Waarom kon u niet al in 2017 een eerste beeld geven waarover in 2018 kon rapporteren?

Toezichthouder

Fusie is van 1 juli 2017.

Ik vond de bezoekersaantallen te ambitieus, maar tegelijkertijd was er een bezuinigingsopdracht.

Met wensdenken is het exploitatietekort weggedacht.

CDA

Hebben we niet juist toezichthouders om dit wensdenken eruit te halen?

ToeziChthouder

Dat heb ik ook gedaan: ik rapporteer jaarlijks. Dat u het nu voor het eerst hoort is niet mijn fout.

CDA

Onrealistische plannen en wensdenken, [REDACTED], waarom dan geen gesprek met de directie over deze plannen?

ToeziChthouder

Ik heb ze laten weten dat er een ander plan moest komen naar mijn mening.

VVD

[REDACTED] ?

VZ: is een vraag voor het tweede deel.

ToeziChthouder

Boekhouding is nu wel op orde, benoeming van een controller voor het op orde krijgen van de AO. Er is nu inzicht en grip op de financiën.

Het is niet zo dat de incidentele subsidie geheel, wel grotendeels voor de exploitatie is gebruikt. Bezoekersaantallen: heeft te maken met marketing inspanningen: de huidige ontvangst en het gebouw werken niet mee t.b.v. herhalingsbezoek. Geen structurele bezoekersstromen van toeristen. Wel marktonderzoek naar potentie gedaan als onderdeel van het masterplan.

Omvang van de organisatie en competenties: veelkoppig monster. Organisatie is niet op voorhand te groot, maar wel veel dure onderzoekers die naar binnen gericht zijn.

Houdt verband met het brede profiel dat de organisatie heeft.

Creatief tekort? Ja dat klopt.

Bezuinigd? Ja bezuinigd, ook in de personele lasten, niet gereorganiseerd want er was geen geld voor frictiekosten. Er is verder zuinig gewerkt.

Failliete boedel? Nu niet. Maar als je niets doet en de subsidie en de opdracht handhaaft komt Batavialand is een negatieve spiraal. Dan houd je een andere erfgoedinstelling over. Met een andere publieksfunctie en impact.

50PLUS; gaat u hierbij uit van de jaarcijfers 2020 incl. coronamiddelen? Of heeft u het over een organisatie waarbij structureel 4 ton bij moet in de huidige situatie?

ToeziChthouder: op het moment dat het besluit zou zijn om de subsidie te handhaven en de wettelijke taken hetzelfde blijven, en er voldoende geld overblijft om de vastste lasten te betalen en de collecties te handhaven hoeft dit niet tot een faillissement te leiden. Ligt dus aan de opdracht.

Voorstel Voorzitter:

Besloten deel voortzetten tot 18:00.

Na diner verder met MRA.

Volgende week op herhaling met besloten deel, incl. berenschot en daarna openbaar deel.

Gedeputeerde

ToeziChthouder eind 2017 aangetreden, eind 2018 eerste constatering maar meer onderzoek nodig. Eerste rapport dec. 2019, is in jan en feb 2020 in GS gesproken. Wilden we in maart 2020 aan u presenteren, maar niet eerder dan nu gelukt, door corona. Overigens geen onrechtmatige uitgaven gebleken.

50PLUS

Hoe verhoudt zich dit tot constatering dat subsidieverlening zich niet verhouden tot de uitgaven?

Gedeputeerde

Besteding subsidiemiddelen was niet onrechtmatig of terug-vorderbaar. Maakt het voor het vervolg ook niet eenvoudiger om zonder kwartiermaker tot een goede subsidieverstrekking te komen met een realistisch onderliggend plan en museaal concept:

[REDACTED]
Zij kunnen geen routekaart opleveren, is ons gebleken.

50PLUS

Maar was de subsidie dan niet goed ingericht? De voorwaarden onvoldoende helder?

VVD

Door de oogharen heen was het rechtmatig?

Is de gekozen volgorde wel handig, om eerst een kwartiermaker aan te stellen?

CDA:

Heeft corona een gunstig effect gehad op de cijfers voor het museum?

En waarom heeft het college niet eerder gebruik gemaakt van het aangepaste wegingskader om fysiek te vergaderen? U wist dat wij bijeen wilden komen?

SGP:

Dat laatste intrigeert mij ook, waarom niet eerder een geheime mededeling?

En de grip op de subsidiebesteding: als er in 2018 al eerste signalen zijn, waarom is er toen niet opgeschaald?

JA21

Is het niet logischer eerst een bewindvoerder aan te stellen?

PvdD

[REDACTED] ? Hebben wij daar invloed op?

Gedeputeerde

Wij hebben steeds aan de griffie en de Procedurecommissie erom gevraagd, weet niet waarom het niet eerder gelukt is.

Bewindvoerder? Kwartiermaker is de oplossing waarmee we nu voorkomen dat er eerst geld wordt uitgegeven. Zonder dat er een gedegen plan onder ligt. De museale wettelijke taken (passend binnen cultuurbeleid) is geen andere kandidaat beschikbaar. Als er taken moeten worden afgestoten, dan is dat zo, dat bespreek ik graag met u in het vierde kwartaal. Onderzoeksafdeling inkrimpen was geen optie omdat men geen geld heeft voor frictiekosten, zou als optie nu ook op tafel moeten liggen.

Vergelijkbare organisatie was in N-Holland, recent failliet gegaan. Kosten niet vergelijkbaar, financiering ook niet.

Bezoekersaantallen: oude NLE en Batavialand bij elkaar zou 120.000 bezoekers opleveren. Wij hoopten dat met de nieuwe subsidie erbij dit er meer zouden worden. Dat bleek niet het geval: er zaten kennelijk dubbelingen in.

Brede profiel nog eens tegen het licht houden door de kwartiermaker.

Tweede termijn

VVD

Drie scenario's in rapport berenschot. Tweede niet houdbaar.

Hoe realistisch is het eerste scenario gezien de disclaimer van het ministerie van OCW?

SGP:

Gedeputeerde is in het geheel niet ingegaan op mijn punten en op de slechte kwaliteit van het besluit in 2017. Kennelijk waren we in dit huis niet in staat het verhaal dat ons is voorgelegd te filteren voordat het met veel enthousiasme aan PS werd voorgelegd.

Wil nog wel uitzoeken hoe dat zit met uw pogingen tot agenderen.

Deze gedeputeerde heeft een actieve informatieplicht, al die tijd hebben wij niets gehoord, dat het fout ging, graag uw reflectie.

JA21

U gaat wel snel aan het verleden voorbij, [REDACTED] Hoe kunnen we kijkend naar het verleden, de plannenmakerij, hoe PS geïnformeerd is, zomaar doorstappen naar een kwartiermaker? We weten nu toch beter? Waarom niet eerst kijken of het fundament klopt? Als we dan naar de kwartiermaker kijken, krijg ik de indruk dat deze vooral financieel en bedrijfseconomisch gericht is, terwijl we toch ook creatief tekort schieten.

50PLUS

Waarom niet eerder gemeld? De spoedmededelingen vliegen ons over andere onderwerpen om de oren. We hebben een zinkend schip, maar niemand wordt op de hoogte gesteld. Waarom niet al in 2018? Wanneer is het bekend geworden dat het scheepsarcheologisch depot van OCW naar ons toe wilde komen? Wat was de datum?

Welke kosten zouden wij voor onze kiezen krijgen als we taken afstoten, taken die we nu in beheer hebben? Welke kosten zijn dat?

Er is maar 1 concurrent en die is failliet.

Als de gedeputeerde verder en breder wil gaan dan een museum, dan komt u op een heel ander vakgebied. Waarop Batavialand schromelijk tekort schiet. Dat gaat een kwartiermaker niet oplossen! Kan deze organisatie met deze bezetting dat wel oplossen?

PvdD

[REDACTED] om de plannen die bedacht gaan worden ook uit te voren? Kunnen we ze loslaten na de kwartiermaker?

DENK

Kern van het verhaal is de huidige financiële situatie en wat dit voor de toekomst moet betekenen. Geen kwartiermaker maar uitzoeken of men voldoende vitaal is om door te gaan.

Gedeputeerde

Publieksfunctie Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en disclaimer: men wil nationaal scheeps-archeologisch depot (NSD) aanwijzen en een gesprek met Batavialand, heeft tot eind vorig jaar geduurd, eerst voor lagere bedrage dan die er nu staan. GS zocht naar mogelijkheden om Batavialand te versterken en heeft daarom contact gezocht eind vorig jaar om te kijken of hier mogelijkheden lagen. Minister heeft toen een financiële mogelijkheid gevonden en conform besloten. De disclaimer bestaat eruit dat als wij alleen nog de wettelijke taken doen er voor OCW geen basis bestaat om de extra investeringen te doen. De reservering in de Najaarsnota is nu onder voorbehoud van onze besluitvorming om deze besluitvorming gestand te doen.

Bezoekersaantallen; dezelfde mensen bleken vroeger naar de twee instanties te gaan, en hoeven nog maar 1 kaartje te kopen.

Actieve informatieplicht: wij hebben geprobeerd aan de actieve informatieplicht te voldoen, wij dachten steeds 'binnenkort' naar uw staten te kunnen. Maar we hebben achteraf te lang gewacht. Achteraf gezien hadden we wel een mededeling kunnen doen.

Spoedmededeling kon niet: had niet aan de eigen voorwaarden van de staten voldaan.

Bewindvoerder; de huidige dagelijkse gang van zaken rechtvaardigt een dergelijke zware ingreep niet. Kwartiermaker is niet alleen bedrijfsvoering, maar ook een haalbaar museaal concept.

Batavialand heeft geen concurrent, maar de informatie over de situatie kan nog steeds bedrijfsgevoelig zijn (niet concurrentiegevoelig).

We hopen op een doorontwikkeling met Batavialand, [REDACTED]

SGP:

Voor de derde keer: ik vraag de gedeputeerde om reflectie op het besluit in 2017.

Gedeputeerde

Hebben we de competentie in dit huis om het eerder gepresenteerde verhaal te beoordelen: wij hebben het verhaal wat destijds werd gepresenteerd goed beoordeeld maar niet in hoeverre zij in staat waren dat goed tot uitvoering te brengen.

SGP

We hebben een heel lastig besluit te nemen t.a.v. wat we in openbaarheid en in beslotenheid gaan bespreken.

50PLUS:

Wij komen met een motie over de geheimhouding.

Gedeputeerde

Zegt toe met een besluit te komen voor het opheffen van de geheimhouding en daartoe aan het einde van de komende commissie samen bij stil te staan.

Daartoe komende commissie met een eerste aanzet (concept Statenvoorstel) te komen.

JA21

Dus de komende vergadering is met berenschot.

VZ

Geheimhouding op:

-Hetgeen vanmiddag is behandeld: ja

-Presentatie: ja

-Verslag: ja

Toezegging	<u>Gedeputeerde</u> Zegt toe met een besluit te komen voor het opheffen van de geheimhouding en daartoe aan het einde van de komende commissie samen bij stil te staan. Daartoe komende commissie met een eerste aanzet (concept Statenvoorstel) te komen.
Commissie Besluit	De commissie legt geheimhouding op: 1. hetgeen vanmiddag is behandeld 2. de presentatie die getoond is? 3. op het verslag wat van deze besloten bijeenkomst wordt gemaakt

Bevindingen toezicht Erfgoedpark Batavialand

Patrick van Mil

7 april 2021

1. Opdracht

- Toezichthouderschap door GS ingesteld als extra monitor-instrument
- Toezicht op naleving van de in de subsidiebeschikking opgenomen verplichtingen

2

2. Aanpak en bronnen

- Start opdracht december 2017
- Beleidsplannen, jaarstukken
- Gesprekken met directie, RvT, RCE
- Werkbezoeken

3

3. Beoordelingskader - subsidieverplichtingen

- a. Provinciale doelstellingen m.b.t. Batavialand;
- b. Door Batavialand zelf geformuleerde prestatie-indicatoren vanuit de businesscase;
- c. Procesverplichtingen m.b.t. het functioneren van de Stichting Erfgoedpark Batavialand;
- d. Financiële inspanningsverplichtingen m.b.t. de exploitatie;
- e. Specifieke aandachtsgebieden i.v.m. eenmalige ontwikkelsubsidie

4

4. Algemene beeld

- Vertraagde start fusie-organisatie, nieuwe RvT, wisseling directie;
- Programmering inhoudelijk in lijn (*Hansje Brinker, Flevoland, IJsselmeerkogge*), maar niet aansprekend en effectief;
- Huisstijl herkenbaar gezicht, maar zichtbaarheid en media-aandacht gering;
- Teruglopend bezoekersaantal, terwijl groei was begroot (100.000 i.p.v. 115.000 in 2017, 91.000 i.p.v. 120.000 in 2018)

5

4. Algemene beeld (2)

- Goede stappen in integratieproces, maar voltooiing duurt nog jaren
- Nieuwe directie heeft vertrouwen organisatie en grip op financiën;
- Na administratieve samenvoeging fusie-organisaties beter inzicht in financiële situatie > structureel exploitatietekort;
- Vanwege exploitatietekort is organisatie niet structureel versterkt. Wel tijdelijke inhuurkrachten uit ontwikkelgeld.

6

5. Exploitatie structurele subsidie

Batavialand kampt met structureel exploitatietekort.

Oorzaken:

- Hogere huisvestingslasten dan begroot;
- Minder eigen inkomsten, terwijl groei was begroot
- Fors lagere opbrengsten uit fondsenwerving en sponsoring.

Gevolgen:

- Incidentele ontwikkelingssubsidie aangewend om reguliere kosten te dekken.

7

5. Exploitatie structurele subsidie (2)

Ontwikkeling eigen vermogen:

- Algemene reserve gekrompen als gevolg van exploitatiekort;
- Schepen uit de collectie zijn voor veel te hoge waarde op de balans opgenomen, afwaardering noodzakelijk
- Structurele opbouw gezonde eigen reserve van 10-15% op basis van reguliere exploitatie onhaalbaar

8

6. Ontwikkeling met incidentele subsidie

- Ontwikkelgelden ingezet voor personele lasten fondsenwerving, marketing, evenementen en publieksprojecten;
- Weinig aandacht uitgegaan naar vernieuwing museale presentatie t.b.v. ontwikkeling erfgoedpark en positionering;
- Vanaf 2019 inhaalslag, maar resterende budget te gering voor grote sprong voorwaarts in permanente presentatie;

9

6. Ontwikkeling met incidentele subsidie (2)

- Masterplan (2018) fungeert niet als verleidelijke stip aan de horizon:
 - overambitieuze en kostbaar;
 - sluit niet aan op plannen Lelystad;
 - routekaart ontbreekt.
- Kosten “Batavia” op het land 1 mio. Nog 0,4 mio fondsen- en sponsorwerving benodigd;
- Incidentele ontwikkelsubsidie ingezet voor noodzakelijke passieve conservering

10

7. Weging subsidieverplichtingen

11

a. Provinciale doelstellingen

Groei van de bekendheid van de Flevolandse geschiedenis	deels voldaan
Draagvlak voor Flevolandse culturele erfgoed	nog niet voldaan
Toeristisch recreatieve gebiedspromotie	nog niet voldaan
Bekendheid en toegankelijkheid provinciale bodemvondsten.	deels voldaan

12

b. Eigen prestatie-indicatoren van Batavialand

Groei bezoekersaantallen	niet voldaan
Positionering in museale veld en wereld themaparken	nog niet voldaan
Attractieve presentatie en publieke aandacht collecties	nog niet voldaan
Aantal en kwaliteit van de tentoonstellingen	deels voldaan

13

c. Functioneren Stichting Erfgoedpark Batavialand

Oprichting Raad van Toezicht met relevante competenties	voldaan
Naleven Code Cultural Governance	voldaan
Adequat functionerende planning- en control-cyclus	voldaan

14

d. Financiële verplichtingen m.b.t. exploitatie

Fondsen- en sponsorwerving van tenminste 5% totale omzet	niet voldaan
Jaarlijkse groei egalisereserve met 3% van de subsidie	niet voldaan

15

e. Verplichtingen en resultaten ontwikkelsubsidie

Ontwikkeling themapark	beperkt voldaan
Fondsenwerving	beperkt voldaan
Positionering	beperkt voldaan
Versterking organisatie	beperkt voldaan
“Batavia” op het land	nog niet voldaan
Publieksgerichte activiteiten	deels voldaan

16

8. Conclusies en aanbevelingen

- Batavialand kampt met structureel exploitatietekort. Dat is verzacht (verhuld) door beroep op ontwikkelsubsidie.
- De meerjarenbegroting die ten grondslag lag aan het subsidiebesluit van de Provincie Flevoland was gebaseerd op onvolledig inzicht in de exploitatie van de drie fusie-instellingen en onrealistische verwachtingen m.b.t. eigen inkomsten en fondsenwerving.

17

8. Conclusies en aanbevelingen (2)

- M.b.v. ontwikkelsubsidie heeft Batavialand herkenbare huisstijl gerealiseerd en publieksprojecten die inhoudelijk aansluiten op de doelen van de Provincie Flevoland;
- Ontwikkelsubsidie heeft niet geresulteerd in sterkere museale positionering en duurzame versterking organisatie;
- Op het gebied van fondsenwerving en publieksbereik zijn tot op heden geen resultaatverbeteringen geboekt;

18

8. Conclusies en aanbevelingen (3)

- Na wegvallen incidentele subsidie (v.a. 2021) gaat exploitatiesubsidie volledig op aan vaste personele lasten, huisvesting en beheer collectie. Voor exposities, publieksactiviteiten, educatie en marketing blijft amper budget en personeel over. Gevolg: neerwaartse spiraal
- Met de huidige exploitatiesubsidie is doorontwikkeling van Batavialand onmogelijk. Alleen verhoging van de structurele subsidie met 400 tot 500K per jaar biedt perspectief op een duurzame toekomst van het erfgoedpark.

19

8. Conclusies en aanbevelingen (4)

- Zoek voor toekomstplannen Batavialand meer aansluiting bij plannen Lelystad en ontwikkelingen langs de kustlijn (bv. Marker Wadden)
- Batavialand nu vooral 'veelkoppig monster'. Zorg voor aanscherping museale concept
- Aanwijzing van Batavialand als Nationaal Scheepsarcheologisch Depot door Minister van OCW biedt nieuw perspectief, dat richting geeft aan museale ontwikkeling erfgoedpark

20

Noot:

Alleen aan vastgestelde besluitenlijsten kunnen rechten worden ontleend.

Meer informatie kunt u vinden op: <http://stateninformatie.flevoland.nl>.